

Sosiaalityön aamukahvit

31.1.2024 klo 9-10

Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson
hyvinvointialueiden sosiaalisen
raportoinnin syyskauden 2023
tulokset ja sosiaalisen raportoinnin
kyselyn tulokset

Hanna Savolainen ja Hanna Jokimies, Socom

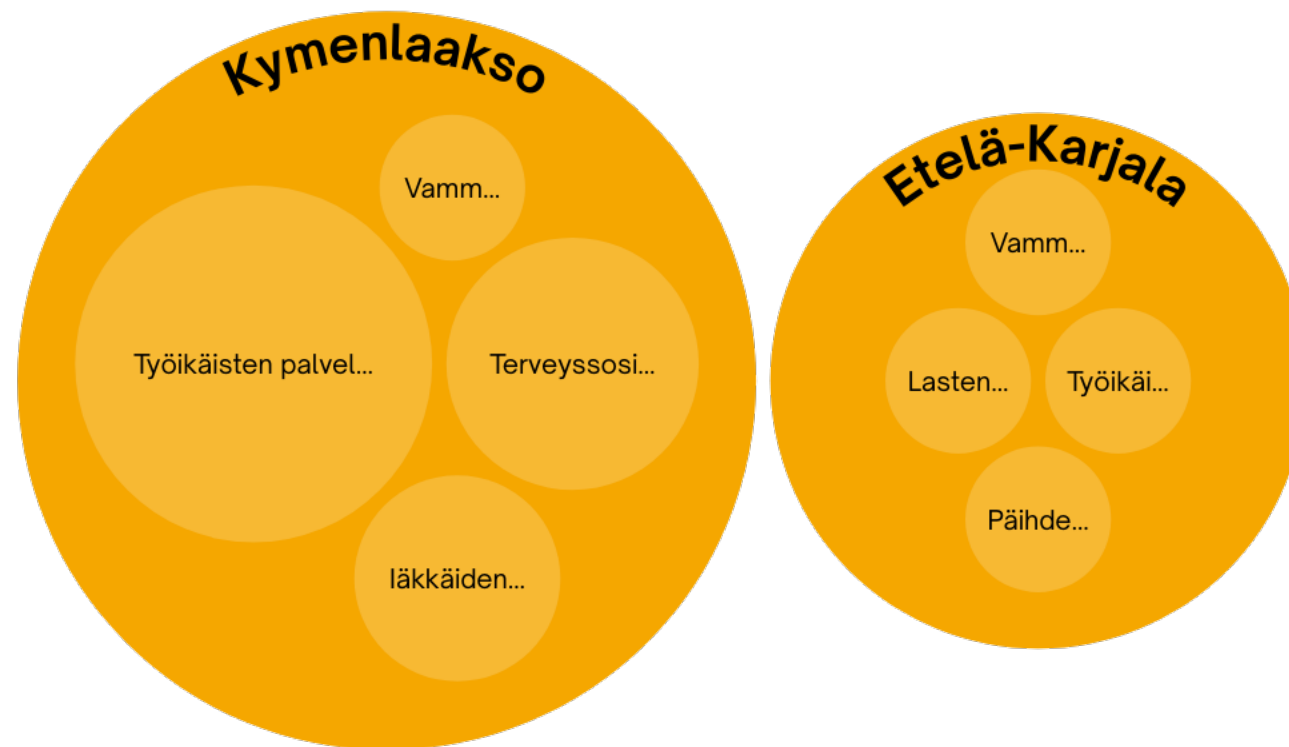

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014, 7 §) velvoittaa, että rakenteellisella sosiaalityöllä on huolehdittava sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittämisestä ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Sosiaalinen raportointi on keskeinen väline tehdä rakenteellista sosiaalityötä sosiaalihuollon asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottamiseksi. Sosiaalista raportointia voidaan tehdä eri tavoilla ja menetelmillä. Sosiaalisen raportoinnin lomake on yksi toimintatapa kerätä sosiaalialan ammattilaisilta asiakastyöhön perustuvaa tietoa.

Raportointi
palvelutehtävittäin
syyskaudella 2023
(1.6.-30.11.2023)

Raportoituja ilmiöitä
yhteensä 16 kpl:
KymenHVA 12
EKHVA 4

KymenHVA:n raportointi

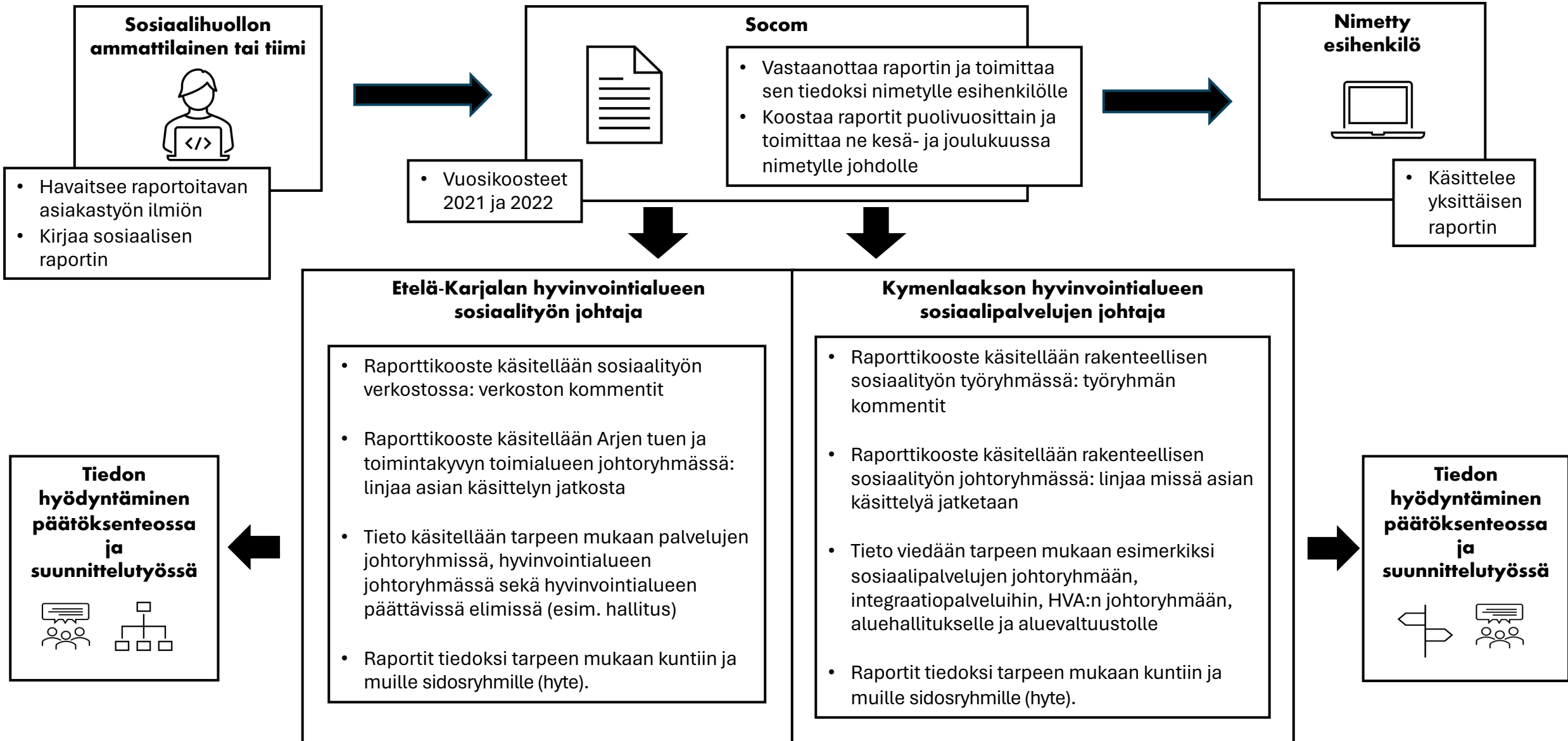
6 työikäisten palvelut
2 ikäihmisten palvelut
1 vammaispalvelut
3 hyvinvointialueen
terveyssozialityö

EKHVA:n raportointi

1 lastensuojelu
1 työikäisten palvelut
1 päihdehuolto (nyk. päihde-
ja riippuvuustyön erityiset
palvelut)
1 vammaispalvelut

Sosiaalisen raportoinnin tiedonkulun prosessit

Socom – Etelä-Karjalan hyvinvointialue & Kymenlaakson hyvinvointialue

EKHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

LAPSET, NUORET JA
LAPSIPERHEET

1	Ammatillista tukiperhepalvelua ei pysty ostamaan sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna
---	--

Asian tai ilmiön kuvaus

Etelä-Karjalan hyvinvointialueella on tilanne, jos lastensuojelun asiakkuus päättyy ja lapsella on ollut ammatillinen tukiperhe lastensuojelun tukitoimena, niin SHL:n palveluista ei pystytä enää ostamaan ammatillista tukiperhettä. Ammatillisia tukiperheitä ei ole kilpailutettu, niin meiltä ei osteta palvelua.

Ratkaisuehdotus

SHL:n palveluista ostetaan lapsen tarvitsemia yksilöllisiä palveluita.

EKHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

TYÖIKÄISET

2

Miepä-palvelujen asiakkaila on vaikeuksia hakea apua taloudellisiin asioihin, kun avun hakeminen vaatii asiointia eri toimipisteissä

Asian tai ilmiön kuvaus

Miepä-palveluiden asiakkaiden taloudellinen tilanne on mennyt huolestuttavaan suuntaan. Asiakkaiden talouden hallinnassa on haasteita, sähköt saattavat olla katkenneet ja häätö uhata.

Tilanne saattaa olla asiakkaan kohdalla jo pitkään kehittynyt, vaikka asiakas on avopalveluiden piirissä. Kyseisten asiakkaiden toimintakyvyn madaltumisen vuoksi on asiakkaan hankala hakea tilanteeseen apua ja tukea, jos tuki annetaan eri pisteissä. Vaikka tilanne tulisi avopalveluissa jo esille ja asiakasta ohjataan aikuissosiaalityöhön tai Talousneuvolaan voi asiakkaan hankala sitoutua tapaamiselle, koska se vaatii asiakkaalta toisen kontaktin ottamisen.

EKHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

TYÖIKÄISET

Haasteena on, että kaikissa palveluissa ei asiakkaalla ole saatavilla puhtaasti myös sosiaaliohjausta esim. Päihdekllinikalla, vaan se jää yksittäisen työntekijän vastuulle ohjata asiakasta parhaan mahdollisen kyvyn mukaisesti talouskysymyksissä eteenpäin tai ohjata aikuissosiaalityöhön. Asiakkaiden tasavertainen ja yhdenmukainen palveluiden saatavuus ei myös toteudu, jos se jää yksittäisen työntekijän vastuulle.

Mikäli asiakkaan taloudellinen tilanne jää selvittämättä reaaliaikaisesti jo avopalveluissa, pitkittyy asiakkaan kokonaistilanteen hoitaminen ja selvittäminen. Haasteet saattavat tulla esille vasta siinä kohtaa, kun tilanne on jo kriisiytynyt. Asiakkaan tilanteen selvittely siirtyy ja kuormittaa mm. laitoshoidoa missä asiakkaalle on tarjolla myös sosiaaliohjausta sekä aikuissosiaalityötä. Tämä on myös yhteiskunnallisesti kallista, koska mm. sähköissä kytkentä ja katkaisumaksut siirtyvät mahdollisesti ehkäisevään/täydentävään toimeentulotukeen.

EKHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen
järjestäminen ja
saatavuus

TYÖIKÄISET

Ratkaisuehdotus

Aikuissosiaalityöhön ohjauksen, Talousneuvola palveluiden, SHL-ilmoitusten lisäksi Miepä- asiakkaiden palveluissa, joissa asiakkaalla on jo olemassa avohoitokontakti tulisi olla myös henkilö, joka antaa pelkästään sosiaaliohjausta avopalveluiden asiakkaille. esim. Päihdekllinikalla, ettei se jää vain yksittäisen terveydenhuollon/sosiaalialan päihdetyötä tekevän työntekijän vastuulle saako asiakas myös taloudelliseen tilanteeseen apua ja tukea.

Aikuissosiaalityön kanssa voisi tehdä yhteistyötä ja tuoda aikuissosiaalityön palvelua Päihdeklinikalle. Näin asiakas saisi moniammatillista palvelua yhdestä pisteestä ja samalla käyntikerralla.

EKHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

VAMMAISPALVELUT

3

**Kehitysvammaiset eivät saa tarvitsemiaan
mielenterveys- ja päihdepalveluita**

Asian tai ilmiön kuvaus

Työssä tullut vastaan useampia keissejä, joissa vammainen henkilö olisi selvästi päihde- ja mielenterveyspalvelujen tarpeessa, mutta niitä ei kyetä järjestämään hänelle. Usein todetaan, ettei asiakas hyödy keskusteluavusta, näyttäytyy jopa ilman, että on kokeiltukaan. Usein tämä liittyy kehitysvammaisiin henkilöihin.

Vammaispalveluihin kohdistuu epärealistisia odotuksia, että meidän palveluilla kyettäisiin tukemaan päihteettömyyteen tai helpottamaan mielenterveyden oireita, mutta vammaispalveluilla on erilainen funktio. Vaikuttaa siltä, että päihde- ja mielenterveyspalveluista puuttuu vammais-osaaminen.

EKHVA Syyskausi 2023

Palvelujen
järjestäminen ja
saatavuus

VAMMAISPALVELUT

Ratkaisuehdotus

Alueelle tarvitaan päihde- ja mielenterveysosaamista juuri (kehitys)vammaisten henkilöiden kontekstissa.

EKHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

TYÖIKÄISET

4

Venäläistaustaisten maahanmuuttajien suomen kielen oppiminen on jäänyt heikoksi, ja he tarvitsevat tulkkipalveluita vielä monen vuoden Suomessa asumisen jälkeenkin

Asian tai ilmiön kuvaus

Etelä-Karjalan alueella ja etenkin Imatralla ja Lappeenrannassa asuu paljon venäläistaustaisia maahanmuuttajia, jotka eivät osaa suomen kieltä. Monet heistä ovat asuneet yli 10 vuotta Suomessa, mutta edelleen he tarvitsevat viralliseen asiointiin tulkkipalveluita.

Tämä tulee varmasti kalliiksi yhteiskunnalle. Kotoutumisajan päätyttyä heille ei ole juurikaan tarjota tahoja, jossa voisivat aktiivisesti oppia kieltä lisää. Imatralla esim. on vain kerran viikossa kokoontuva kieliryhmä Saimaanvirralla ja Toimintakeskus Toimarissa. Tästäkään ei ole auttanut heitä kielen oppimisessa.

EKHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

TYÖIKÄISET

Asian tai ilmiön kuvaus

Monet tästä ryhmästä ovat olleet vain tuetuissa palveluissa eivätkä ole suuntaamassa kohti työelämää. He ovat mm. kuntouttavassa työtoiminnassa tai lyhyitä pätkiä palkkatukityössä. Miten heidän asemaansa voitaisiin parantaa ja edistää, kun kieltä ei opita? Perheistä usein toinen käy töissä ja puoliso on jäänyt kotiin eikä osaa yhtään kieltä. Usein kotiin jäävä puoliso jää alisteiseen asemaan kielitaidottomuuden vuoksi ja saattaa olla puolison armoilla.

Ratkaisuehdotus

Kieliryhmien perustaminen, kerran viikossa ei riitä kuntouttavana työtoimintana. Voisiko kieliryhmiä ostaa esim. kansalaisopistoilta tai kouluilta?

Tulkkipalveluissa olisi hyvä olla jokin aikaraja, esim. 10 vuotta. Tämän jälkeen he maksaisivat tai pyytäisivät tulkin itse paikalle.

KymenHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

TYÖIKÄISET &
PÄIHDEPALVELUT

1

Päihdeongelmaisille ei ole tarjolla riittävästi erilaisia hoitomuotoja

Asian tai ilmiön kuvaus

Päihdeongelmaisille ei ole tarjolla riittävästi erilaisia hoitomuotoja; miepähoitajan kontakti tuntuu olevan monelle riittämätön ja sopii vain lievästä päihdeongelmasta kärsiville. Päihdelaitoskuntoutus ei myöskään sovi kaikille eikä tuo toivottua tulosta, eikä laitoshoidon lähtökohtaisesti ole ensimmäinen tarjottavista palveluista. Voi myös olla, että laitosjakso on jo kokeiltu ja kotiin palattua asiakkaan päihdekäyttö jatkuu, kun soveltuvaa ja riittävää tukea ei ole arkeen.

Ratkaisuehdotus

Tarvitaan päihdeavohuoltoa avopäihdehoidon rinnalle; käynnit miepähoitajalla + asuminen omassa kodissa + ryhmämuotoinen päihdeavohuolto useamman kerran viikossa/joka pv. tai muu soveltuva avohuollon toimintamuoto.

KymenHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

KEHITYSVAMMAISET JA
ASUMISPALVELUT

2

Täysi-ikäistyville kehitysvammaisille ei ole saatavilla tarpeeksi ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja

Asian tai ilmiön kuvaus

Kehitysvammaisia täysi-ikäisiä nuoria asuu vanhemman/vanhempien luona. Olisi halu ja tahto muuttaa omaan asumiseen yhteisölliseen/palveluasumiseen tai ympärivuorokautiseen tai hyvin vahvaan ympärivuorokautisen palveluasumien paikkaan. Nuoria on ollut odottamassa asumispaikkaa jo kolme vuotta ja vuosittain muutama nuori lisää täyttää 18 vuotta tai on nivelvaiheessa siinä kohtaa, että voisi muuttaa asumiaan itsenäisesti pois lapsuuskodista. Kehitysvammaisille nuorille aikuisille on liian vähän asumispaikkoja. Hyvin vaativan tuen kehitysvammaisille (kehitysvamma + autismi + puheongelmat) on vielä vähemmän paikkoja.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

KEHITYSVAMMAISET JA
ASUMISPALVELUT

Asian tai ilmiön kuvaus

Nuoret aikuiset "jumittavat" lapsuuden kodissa vanhempien jaksamisen rajoilla. Haaste vanhemmalla on jaksamisessa etenkin niiden nuorten aikuisten kohdalla, joilla on haastavaa käytöstä tai väkivaltaa vanhempaansa kohtaan. Mitä pidempään lapsuudenkoti on paikka missä asuu, sitä vaikeammaksi nuorelle muutto muualle ja itsenäistymistaitojen saaminen muodostuu.

Ratkaisuehdotus

Soveltuvien palveluasumispaikkojen rakentaminen/saaminen. Kaikille ei käy ryhmämuotoinen asuminen ja asumisen tarve on hyvinkin yksilöllinen varsinkin haastavimpien kanssa.

KymenHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

IÄKKÄÄT & MIEPÄ-PALVELUT

3

Yli 65-vuotiaat eivät saa mielenterveys- ja päihdepalvelujen avohoitoa

Asian tai ilmiön kuvaus

Yli 65-vuotiaat on rajattu pois mielenterveys- ja päihdepalveluiden avohoidosta. Psykiatrisen osastohoidon jälkeen iäkkäiden asiakkaiden jatkohoito on siis terveysasemalla, jossa ei ole säännöllistä seuranta ja jää asiakkaan vastuulle. Avohoito jää usein toteutumatta ja asiakkaat ohjautuvat sosiaalihuollon asiakkuuteen, vaikka palvelun tarve on terveydenhuollollinen. Iäkkäille miepä-asiakkaille ei ole myöskään mielenterveysosaamista omaavaa kotiutusyksikköä, joten ko. asiakasryhmä kuormittaa nykyisiä kotiutusyksiköitä, jotka eivät työntekijöiden kertoman mukaan pysty asiakkaan tarpeisiin vastaamaan. Mielenterveys- ja päihdeongelmat näyttävät yhä enemmän ikääntyvien palvelutarpeena, mutta iäkkäiden palveluissa ei ole tarvetta vastaavaa palvelua, ja tämä asettaa ikääntyvät eriarvoiseen asemaan palveluiden käyttäjinä, kuormittaa muita iäkkäiden palveluita ja aiheuttaa kärsimystä yksilötasolla.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

IÄKKÄÄT & MIEPÄ-PALVELUT

Ratkaisuehdotus

Ikääntyvien palveluihin tulisi järjestää erityisesti iäkkäille mielenterveys- ja päihdeasiakkaille kohdennettuja palveluita sekä kotiin annettavissa palveluissa, että asumispalveluissa. Lisäksi yhteistyötä terveydenhuollon kanssa tulisi lisätä, jotta palvelutarpeeseen voidaan vastata osastohoidon jälkeen eikä asiakas tipu pois palveluiden piiristä.

Yhteistyöpalaverit terveydenhuollon kanssa, jotta lisätään ymmärrystä iäkkäiden palveluista ja tarpeesta kehittää niitä tarpeita vastaaviksi. Yhteistyöllä myös lisätään ymmärrystä toisten tekemästä työstä ja voidaan jatkossa hyödyntää kunkin osaamista asiakkaan hyväksi. Näin vältetään myös päällekkäisen työn tekemisestä ja voidaan turvata asiakkaan oikeudet saada tarvitsemansa palvelut iästä riippumatta.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

IÄKKÄÄT &
ENNALTAEHKÄISEVÄT
PALVELUT

4

Gerontologiseen sosiaalityöhön tulee asiakkaaksi vähän aikaa sitten eläköityneitä, jotka eivät ole osanneet varautua tulojen pienenemiseen eläkkeelle jäädessä

Asian tai ilmiön kuvaus

Vähän aikaa eläkkeellä olleiden pienituloisten haasteet taloudellisten asioiden hallinnassa ja haasteet saada rahat riittämään kaikkiin tarpeellisiin kuluihin. Entisestään matalampaan elintasoon sopeutuminen on pienituloisille todella haastavaa, kun mihinkään ylimääräiseen ei ole varaa ja joutuu luopumaan itselle iloa ja hyvää oloa tuottavista asioista. Jos talouden hallinta on haasteellista, saattaa runsas päihteiden käyttö tai vakava/pitkä sairastaminen suistaa taloudellisen tilanteen kriisiin. Gerontologiseen sosiaalityöhön tulee asiakkaita, joilla asiat ovat jo monella tapaa ns. solmussa ja pahimmassa tapauksessa uhkaa jopa asunnottomuus tai terveyteen vakavasti vaikuttavat taloushaasteet.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

IÄKKÄÄT &
ENNALTAEHKÄISEVÄT
PALVELUT

Ratkaisuehdotus

Eläkkeelle jäämisen ennakointiin tiedotusta tai koulutusta lisää pienituloisille; vastikään eläköityneiden henkilöiden rutiininomainen kontaktointi ja mahdollisesti ilmeneviin haasteellisiin tilanteisiin saatavilla olevista tukimuodoista tiedottaminen; matalan kynnyksen taloustilanteiden kartoitusmahdollisuuksien lisääminen jo ennen kuin tilanteet kehittyvät kriisiksi.

KymenHVA

Syyskausi 2023

Muu

TERVEYDENHUOLTO &
KIRJAAMINEN

5

Potilaiden perustietojen kirjaamisessa on puutteita

Asian tai ilmiön kuvaus

Yhä useammalta potilaalta puuttuvat päivitettyt perustiedot. Osoite ja puhelinnumero on väärin tai puuttuu. Yhteyshenkilöitä ei ole merkitty lainkaan tai tiedot ovat vanhoja, osoite ja puhelinnumero puuttuvat. Tämä hidastaa toimintoja, omaisten selvittely vie paljon aikaa. Vaikeuttaa asioiden hoitamista esim. vainajan kohdalla, kun omaisia ei ole merkitty.

Ratkaisuehdotus

Perustietojen päivittämisen pitäisi tapahtua heti kun potilas tulee sairaalaan (tai minne tahansa terveystLC:tä käyttävään paikkaan). Mikä olisi se taho, joka hoitaisi nämä asiat kuntoon? Kenen tehtäväkuvaan tämän oikeasti pitäisi kuulua?

KymenHVA

Syyskausi 2023

Muu

SOSIAALIHUOLTO &
KIRJAAMINEN

6

Rakenteisen kirjaamisen lomakkeet ovat puutteellisia

Asian tai ilmiön kuvaus

Rakenteisen kirjaamisen pohjat (esim. palvelutarpeen arviointi) ovat puutteelliset. Lomakkeessa tulisi olla valmiina kysymykset peliriippuvuuteen, alkoholinkäyttöön sekä vakavan lähisuhdeväkivallan kartoitukseen, etteivät ko. asiat ole vain työntekijän muistin varassa.

Ratkaisuehdotus

Lomakepohjaa tulee muuttaa.

KymenHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

HYTE-TYÖHÖN
VIETÄVÄT ILMIÖT

7

Pyhtään kirkonkylän kunnan rivitalojen asukkailla on monenlaisia haastavia ongelmia

Asian tai ilmiön kuvaus

Pyhtään Kirkonkylällä on kunnan rivitalot, jota asuttavat suurimmaksi osaksi heikommassa asemassa olevat ihmiset, joilla heikko taloudellinen tilanne. Asukkaat työttömiä ja eläkeläisiä. He pääsevät huonosti palveluihin ja monet ovat jonkun tuttavan kyytiavun varassa ja maksavat tästä kyytiavusta. Kaikilla ei ole käytössä mahdollisuuksia sähköisiin asiointeihin. Monella ei ole kykyä käyttää julkista liikennettä/palvelulinjaa. Lähellä vain ABC, jossa ruokakauppa. Muut palvelut; kuten sosiaali- ja terveystalot, apteekki, kirjasto, jossa mahdollisuus käyttää tietokonetta ovat Siltakylässä, jonne matkaa 10 km. Kela toisessa kaupungissa. Alueella kulkee bussi, mutta koululaisten loma-aikaan julkinen liikenne toimii todella huonosti. Palvelulinja kulkee Kirkonkylältä Siltakylän palveluihin perjantaisin.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

HYTE-TYÖHÖN
VIETÄVÄT ILMIÖT

Asian tai ilmiön kuvaus

Alueella päihteiden myymistä, myös velaksi. Tämä hankaloittaa ihmisten välejä ja aiheuttaa ristiriitoja. Päihteet tuovat alueelle myös väkivaltaa ja sen uhkaa. Toiset asukkaat auttavat toisia kauppasioissa heidän pankkikorteillansa, jolloin vaarana taloudellinen hyväksikäyttö. Päihteidenkäyttö heikentää fyysistä ja psyykkistä vointia ja lisää terveyspalvelujen käyttöä.

Ratkaisuehdotus

Oltu Pyhtään kunnan liikennepalveluihin yhteydessä, eikä julkista liikennettä voi parantaa, koska käyttäjiä ei ole riittävästi. Palvelulinjan käyttämisen ohjaamisella ja jos palvelulinja kiertäisi asuntojen kautta, voisi se mahdollistaa itsenäisemmän asioiden hoitamisen. Rakenteellisen sosiaalityön vahvistaminen, yhteistyö eri toimijoiden kanssa ja sosiaalisen kuntoutuksen uudelleen kehittäminen.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

ASUMINEN

8

Kouvolan asuntojen vuokra-asuntoihin sekä Kouvolan asuntojen jälleenvuokraamiin Y-säätiön asuntoihin on luottohäiriömerkintöisten mahdollonta päästä asumaan

Asian tai ilmiön kuvaus

Kouvolan asuntotoimistoa pidetään yleisesti toimijana, jonka puoleen voisi kääntyä hankalissa asutustilanteissa. Kouvolan asunnot toimi jälleenvuokraajana Y-säätiön asuntoihin, ja Y-säätiön arvoihin kuulu asunto ensin periaate ja täten asunnottomuuden ehkäisy. On yleisesti Kouvolassa tiedettyä, ettei Kouvolan asunnoilta ole mahdollista saada asuntoa esim. tietynlaisten luottohäiriömerkintöjen vuoksi tai jos kaukaisessa menneisyydessä olisi asumishäiriömerkintää. Yhteistyö sosiaalipalvelujen kanssa ei useinkaan tuota tulosta vaan asiakas jää ilman asuntoa. Toimivampaa yhteistyötä valitettavasti toteutetaan yksityisten vuokranantajien kanssa kuin Kouvolan asuntojen.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen
järjestäminen ja
saatavuus

ASUMINEN

Ratkaisuehdotus

Yhteistyötä Kouvolan asuntojen kanssa tulee kehittää, sillä, kuten lehdestä luimme, on heillä vapaita asuntoja, mutta silti Kouvolaassa on haastetta löytää asuntoja ja asunnottomuus on lisääntymässä.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

LAINSÄÄDÄNTÖ

9

Lastensuojelulaitoksilla ei ole lainsäädöllisiä keinoja estää nuorten päihteiden käyttöä

Asian tai ilmiön kuvaus

Nuorten päihteiden käyttö ja siihen liittyen päihteiden saamisen helppous ylittää. Lastensuojelulaitosten keinottomuus (laki) päihteiden käytön estämiseksi.

Ratkaisuehdotus

Lainsäädäntöön vaikuttaminen, päätöksen tekoon vaikuttaminen valtakunnan tasolla.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

LAINSÄÄDÄNTÖ

10

Itsemääräämisoikeus ja lainsäädäntö vaikeuttavat nuoren suojelua päihteiden käytöltä

Asian tai ilmiön kuvaus

Nuorten päihdehoitoyksiköt ja muut sijaishuoltoapaikat ovat keinottomia nuorten päihteidenkäytön ja itsetuhoisen käyttäytymisen kanssa, koska nykyinen lainsäädäntö ja itsemääräämisoikeus vaikeuttavat ohjaajien puuttumista esim. henkilön / tavaroiden katsastukseen > nuoret eivät ole enää itseltään suojassa eikä päihdekuntoutukset etene toivotulla tavalla.

Riittävän avun, hoidon ja tuen saaminen on vaikeaa näiden nuorten kohdalla, jotka tarvitsisivat pitkäjänteistä ja kuntouttavaa tukea ja hoitoa. Nuorten kuntoutuminen ja ongelmakierteen katkaisu on tehty vaikeaksi ja se näkyy negatiivisena ilmiönä myös täällä nuorisopsykiatrialla.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen
järjestäminen ja
saatavuus

LAINSÄÄDÄNTÖ

Ratkaisuehdotus

Muutoksia lainsäädäntöön, enemmän oikeuksia puuttumiseen ja rajoittamiseen, tehokkaampaa seuranta ja valvontaa, lisää tietoa, koulutusta ja yhteistyötä?

KymenHVA

Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

VIRANOMAISYHTEISTYÖ

11

Viranomaiset tekevät ilmoituksia toisilleen erityisen haastavista asiakkaista, eikä kenelläkään yksittäisellä viranomaisella ole mahdollisuutta ottaa ihmisen kokonaistilannetta haltuun

Asian tai ilmiön kuvaus

Vakavasti psyykkisesti sairas ihminen (jolla päihderiippuvuus) joka sairaudentunnoton. Ilmiselvä avun tarve liittyen koko elämänhallintaan. Usein ilmiöön liittyy toistuva asunnon menettäminen em. syiden vuoksi. Viranomaiset ovat yksin kyvyttömiä auttamaan ihmistä: ei kriteerejä m1 lähetteeseen tai lyhytaikaisessa arvioissa asiakkaan psykoottisuus ei ilmene, ihminen ei pysty ottamaan vastaan sosiaalihuollon apua, poliisin toiminta keskittyy ihmisen hetkelliseen siirtämiseen. Viranomaiset tekevät asiasta ilmoituksia toisilleen, mutta kenelläkään yksin ei ole mahdollisuutta ottaa kokonaistilannetta haltuun ja auttaa tosiasiallisesti ihmistä.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen
järjestäminen ja
saatavuus

VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Ratkaisuehdotus

Yhteiset toimintamallit tai erityisen yhteistyön toteuttaminen tilanteessa erittäin haastavien asiakastapausten kanssa.

KymenHVA Syyskausi 2023

Palvelujen järjestäminen ja saatavuus

TALOUDELLISET ASIAT

12

Kela ei ota toimeentulotukipäätöksissään huomioon sosiaalihuollon lausuntoja

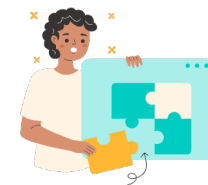
Asian tai ilmiön kuvaus

Kela ei huomioi toimeentulotuessa sosiaalihuollon lausuntoja. Sosiaalihuolto tekee laaja-alaisen arvion perheen tilanteesta ja on arvokasta tietoa asiakkaan tilanteesta. On huomattu, ettei tällä lausumalla ole ollut merkitystä Kelan päätöksissä.

Ratkaisuehdotus

Kelan täytyy alkaa huomioida arvio ja tieto, jota sosiaalihuolto tuottaa.

KYSELY ETELÄ-KARJALAN JA KYMENLAAKSON HYVINVOINTIALUEIDEN SOSIAALIALAN AMMATTILAISILLE SOSIAALISESTA RAPORTOINNISTA

KYSELY SOSIAALISESTA RAPORTOINNISTA

Lyhyellä kyselyllä haluttiin kerätä työntekijöiltä palautetta ja ajatuksia sosiaalisesta raportoinnista

- Kysely toteutettiin webropol-lomakkeella
- Vastausaika oli 18.9-13.10.2023
- Kaikkiaan yhteensä 124 vastaajaa
  - Etelä-Karjalan hyvinvointialue 31
  - Kymenlaakson hyvinvointialue 91
  - 2 vastaajaa ei ollut halunnut kertoa kummalla alueella työskentelee
- Vastaajina sosiaalityöntekijöitä, sosiaaliohjaajia ja muu: ohjaaja, perheohjaaja, lähihoitaja, sairaan-/terveydenhoitaja, erityisasiantuntija, koordinaattori, asiakasvastaava
- Kaikkiin kysymyksiin ei ollut pakotettua vastata ja siten vastaajien määrässä vaihtelua kysymyksittäin

SOSIAALISEN RAPORTOINNIN TUNNETTAVUUS

Tiedätkö, että sosiaalinen raportointi on käytössä hyvinvointialueellasi ja sinulla on mahdollisuus raportoida?
(N 124)

56%
Kyllä

35%
En

9%
En osaa
sanoa

SOSIAALISEN RAPORTOINNIN TUNNETTAVUUS

Jos olet tietoinen sosiaalisesta raportoinnista, keneltä tai mistä olet saanut tiedon? Voit valita useamman vaihtoehdon. (N 84)

26%
Sosiaalisen raportoinnin
infotilaisuudesta

19%
Esihenkilöltä ja/tai
johdolta

13%
Tiimi- tai työpaikka-
kokouksesta

12%
Työkaverilta

12%
Sosiaalityön
aamukahveilta

10%
Olen hankkinut
tietoa itse

8%
Muualta

SOSIAALISEN RAPORTOINNIN TUNNETTAVUUS

Mitkä ovat mielestäsi hyviä keinoja välittää tietoa sosiaalisesta raportoinnista henkilöstölle? Nimeä 1–3 keinoa. (N 86)

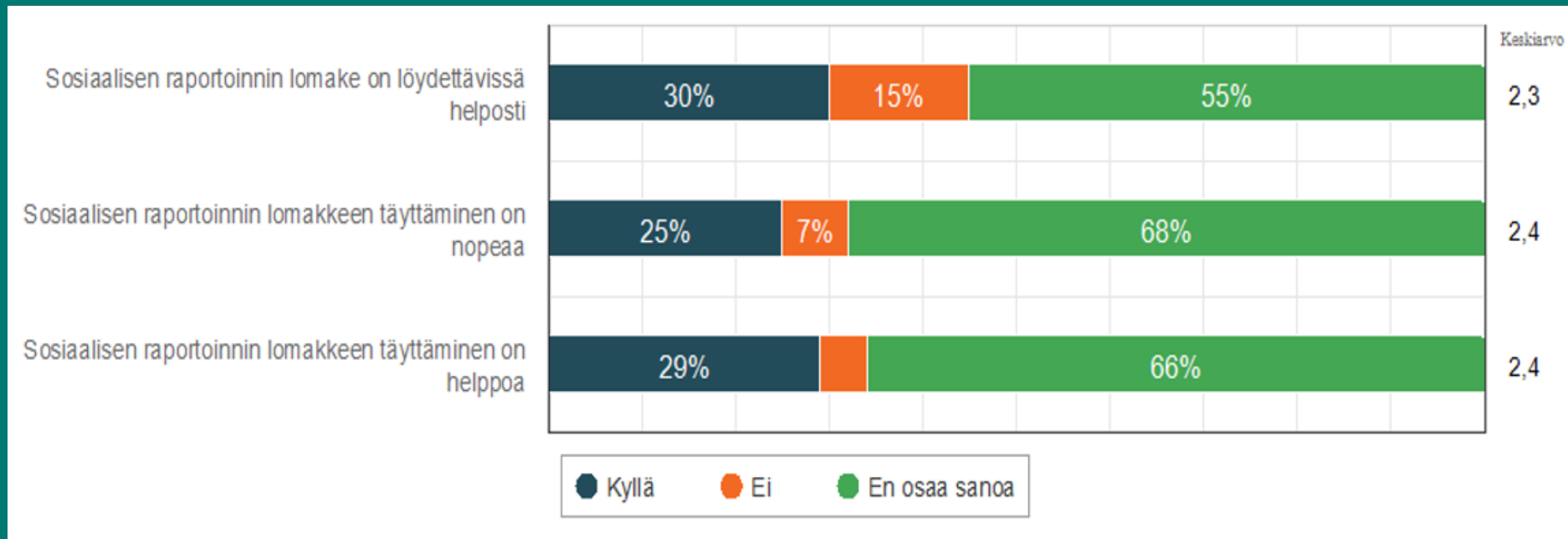
- Tiimi-/henkilöstökokous (41)
- Tiedotus-, koulutus-, Infotilaisuudet (ml. Socomin infot, aamukahvit) (38)
- Sähköposti (36)
- Esihenkilö (25)
- Intra (19)
- Työkaverit (7)
- Perehdytys (5)
- Kasvokkainen opastaminen (4)
- Teams (4)
- Säännöllinen yhteenveto raporteista (3)
- Some (2)
- Muut; esim. oma esimerkki, vanhanaikaisesti paperille, kehityskeskustelu, pyytää työkaveria raportoimaan (11)

Suluissa oleva luku kertoo, kuinka monta kertaa kyseinen asia mainittiin hyvänä keinona.

KOKEMUKSET SOSIAALISESTA RAPORTOINNISTA

Jos sinulla on kokemusta sosiaalisen raportoinnin lomakkeesta, valitse mielestäsi kuvaavin vaihtoehto. (N 98)

KOKEMUKSET SOSIAALISESTA RAPORTOINNISTA

Voit kommentoida sosiaalista raportointia tai sosiaalisen raportoinnin lomaketta (**Huom. kommentteja muokattu tulosten tarkastelussa anonyymisyyttä varten**)

- Sosiaalisen raportoinnin lomakkeeseen oli intrassa pikalinkki oikopoluissa, nyt sitä ei enää intrasta löydy sieltä. (Huom., useampi tällainen kommentti ja sosiaalisen raportoinnin linkki palautettu kyselyn jälkeen EKHVA:n ja KymenHVA:n introihin.)
- Hiukan turhaa, sillä lomake menee esihenkilölle? Esim. kävimme tiimissä yhden ongelman läpi, josta esihenkilö kehotti täyttämään sosiaalisen raportoinnin ja sitten kävimme ko. lomakkeen seuraavassa tiimipalaverissa läpi eikä kukaan osannut kertoa mihin ko. lomake tämän jälkeen menee käsittelyyn.
- Hyvinvointialueen linjaus sosiaaliseen raportointiin ei ole tiedossa, onko asia ns. ok vai ei. Toki tällä ei sinänsä tietysti pitäisi olla merkitystä.
- Kaikissa työyhteisöissä ei sosiaalisesta raportoinnista puhuta mitään.
- HVA:n tiedottaminen ja asiaan "opastus" ontuu pahasti.
- Ei ole tullut ylemmän johdon linjausta tai tsemppipuhetta asiasta. Olisi hyvä, jos johdolta tulisi tähän jotain kannanottoa ja kannustusta, ja tuotaisiin ilmi mikä merkitys tällä on.

- Lomakkeen täyttäminen on nopeaa? Se on kiinni niin monesta tekijästä. Mitä kirjoittaa, kuka kirjoittaa jne. Lomake selkeä ja hyvä ja ehkei tarvitsekaan olla niin nopeaa, kun kuitenkin ollaan tekemisissä isojen, tärkeiden asioiden kanssa, ainakin asiakkaan kannalta.
- Sosiaalinen raportointi on todella tärkeä sosiaalihuollon työväline. Jos tehtyjä raportteja käytäisiin työyksikössä yhdessä läpi, se muistuttaisi työkalun olemassaolosta ja ehkä kannustaisi sen käyttöön. Jos myös kuulisi, että miten raportoituihin asioihin ollaan puututtu. Joissain paikoissa työntekijöitä palkitaan aloitteiden tekemisestä. Voisiko se lisätä työntekijöiden innostusta raportointiin, jos merkittäviksi arvioiduista huomioista tai ideoista saisi palkinnon?
- Olen täyttänyt sosiaalista raportointia, mutta asioille ei ole tapahtunut mitään ja en tiedä miten asiat etenee vai ovat edenneet ollenkaan.
- En ole kuullutkaan asiasta, en tiedä mitä sillä tarkoitetaan (*huom! useampi tällainen kommentti*)
- Erillisiä laatikoita on paljon, voisiko olla jollain lailla yksinkertaistettumpi versio.
- Sosiaalinen raportointi on koettu työyhteisössä tärkeäksi, mahdollisuus tuoda epäkohtia ja myös onnistumisia esiin. Se, miten asiat menevät eteen päin ja tietoon muille, on jäänyt hieman epäselväksi. Lomakkeen täyttäminen on toisaalta työlästä, mutta toisaalta selkeä keino kirjata asioista.
- Lomakkeen kirjoitusruutu voisi olla kauttaaltaan tilavampi, jotta kirjoitettavan asian kokonaisuus olisi helpommin hahmotettavissa. Työyhteisössämme on yleensä varattu aikaa muun tiimin yhteyteen, jossa yhdessä teemme sosiaalista raportointia.

SOSIAALISTA RAPORTOINTIA EDISTÄVÄT JA ESTÄVÄT TEKIJÄT

Mitkä tekijät edistävät tai lisäävät mielestäsi sitä, että sosiaalista raportointia tehdään? Nimeä 1–3 tekijää. (N 80)

- Työntekijöille tiedottaminen sosiaalisesta raportoinnista ja raportoinnin mahdollisuudesta (39)
- Johdon tiedottaminen työntekijöille siitä mitä raportoinneista on seurannut, mihin toimenpiteisiin raportoinnit ovat johtaneet (24)
- Sosiaalisen raportoinnin helppous (lomake helppo löytää ja täyttää) (22)
- Työntekijän henkilökohtainen motivaatio tehdä sosiaalista raportointia (halu tuoda esiin/korjata epäkohtia, asiaa pidetään tärkeänä, hyöty omaan työhön) (18)
- Yleinen keskustelu ja muistuttelu (15)
- Esihenkilöiden tuki ja kannustus, raportoinnin hyväksyttävyyys (11)
- Työyksikön/-yhteisön yhteiset käytännöt ja ohjeet (11)
- Asiakkaiden palvelujen ja aseman parantaminen (8)
- Työajan riittäminen (6)
- Työntekijän osaaminen (esim. kyky havainnoida ilmiöitä) (6)
- Lainsäädännön velvoite (3)
- Muut: yksittäin esim. työhyvinvointi, tehostaminen, kirjaamistaidot, aiempi kokemus, kaverin kannustaminen, johtamisosaaminen (7)

Suluissa oleva luku kertoo, kuinka monta kertaa kyseinen asia mainittiin hyvänä keinona.

SOSIAALISTA RAPORTOINTIA EDISTÄVÄT JA ESTÄVÄT TEKIJÄT

Mitkä tekijät estävät tai vähentävät mielestäsi sitä, ettei sosiaalista raportointia tehdä? Nimeä 1–3 tekijää. (N 83)

- Työn tekemisen resurssit (kiire, suuret asiakasmäärät, ajanpuute, tietotulva, työkuormitus) (42)
- Ei ole tietoa asiasta (ei tiedetä mahdollisuudesta, ei ole tieto) (42)
- Kokemus, ettei raportoinnilla ole vaikutusta, ei johda mihinkään (25)
- Raportoinnin tekeminen on hankalaa (lomake on työläs, hankala löytää) (14)
- Henkilökohtaiset syyt (esim. ”ei kuulu mulle”, pitää asiaa vähäpätöisenä, kaiken ylimääräisen työn välttäminen, on oman edun vastaista) (10)
- Ei ole muodostunut työtavaksi (unohtuu, ei muista, ei ole rutiinia) (8)
- Johdon/esihenkilön kritiikki (raportti menee esihenkilölle, kulttuuri: johto/esihenkilöt tietävät paremmin) (7)
- Epäselvät ohjeet (kuka voi raportoida, miten prosessi toimii, ei kannusteta) (6)
- Osaamisen ja ymmärryksen puute (vaikea tunnistaa/havaita ilmiöitä, liian vaikea kokonaisuus, ei ymmärrä asian tärkeyttä) (6)
- Muut: yksittäin esim. on paljon/muitakin kanavia raportoinneille ja ilmoituksille, tarvitsee tunnukset, ei kuulu perehdytykseen) (8)

Suluissa oleva luku kertoo, kuinka monta kertaa kyseinen asia mainittiin hyvänä keinona.

RAKENTEELLISEN SOSIAALISTYÖN OSAAMINEN

Koetko tarvitsevasi tai haluaisitko lisää osaamista rakenteellisesta sosiaalityöstä ja/tai sosiaalisesta raportoinnista? (N 112)

49%
Kyllä

20%
En

31%
En osaa sanoa

Mistä erityisesti:

- Kaikesta, mitä se on
- Rakenteellinen sosiaalityö (kaikkinensa, moniammatillisessa tiimissä)
- Sosiaalisesta raportoinnista (mistä asioista voi raportoida, prosessi)
- Raportointien hyödyntämisestä, vaikutuksesta ja niiden perusteella tehdyistä muutoksista, vaikuttavuudesta
- Muistuttelu, selkeitä ohjeita

VAPAITA KOMMENTTEJA

(Huom. kommentteja muokattu tulosten tarkastelussa anonyymisyyttä varten)

Hyvä foorumi tuoda esiin työssä havaittuja asiakkaiden tilanteiden haasteita.

Sosiaalisesta raportoinnista tiedän ja olen raportteja tehnyt sekä itsenäisesti että työryhmän puolesta. Rakenteellinen sosiaalityö, mitä muuta se on raportoinnin lisäksi, on ehkä vielä epäselvää.

Osaamista ei ehkä tarvita lisää, vaan yhteistä avointa keskustelua.

Määräaikaisena työntekijänä en ole tietoinen sosiaalisesta raportoinnista, en saanut asiasta tietoa perehdytyksessä.

Moniammatillisen henkilöstön esihenkilöille tulisi antaa enemmän tietoutta sosiaalityöstä.

VAPAITA KOMMENTTEJA

Epäselväksi jäänyt, kootaanko raportoitavia aiheita työyhteisössä yhteen ja vai tekeekö jokainen oman raporttinsa.

Sekavuutta, että alussa pelkästään sosiaalityöntekijät tekivät raportointia ja jossain vaiheessa ilmeisesti ohjaajillekin on tullut oikeus raportointiin.

Iloinen ja toiveikas olo sosiaalisen raportoinnin olemassaolosta ja tulevaisuudesta. Tämä on lakisääteinen tehtävä, jota tulisi sosiaalityössä toteuttaa säännöllisesti. Erilaisia ilmiöitä tulisi pystyä kirjaamaan ylös, tekemään kriittisesti yhteiskunnallista tarkastelua ja viemään ideoita eteenpäin myös hallinnolliset rajat ylittävistä kehittämis ehdotuksista.

Erinomainen tapa kerätä tietoa ja samalla mahdollistaa eri palvelujen kehittymistä.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Sosiaalisen raportoinnin kevätkausi 1.12.2023-31.5.2024 on meneillään

Sosiaalisen raportoinnin infotilaisuudet tiistaina 20.2.2024 klo 13-14 ja tiistaina 16.4.2024 klo 13-14

Rakenteellista sosiaalityötä ja sosiaalista raportointia kehitetään vuonna 2024

Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen –projekti THL & hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Projektin aikana jokainen alue mm.

tekee alueen oman rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman projektissa yhdessä tuoteun mallipohjan avulla. (Rahoitus: Kestävän kasvun ohjelma 2022-2025)

KIITOS!